

Hälso- och sjukvårdspolitiska avdelningen 2020-05-15
Karin Lindgren
Tfn: 063-154160
E-post: karin.lindgren@regionjh.se

HSN/568/2019

Uppföljning - Granskning av läkemedel för äldre

På uppdrag av Regionens revisorer granskade ett externt företag under våren 2019, läkemedelshantering för äldre i Regionen och i Östersunds kommun. Syftet med granskningen var att svara på om Regionstyrelsen och Vård- och omsorgsnämnden inom Östersunds kommun har en tillfredsställande styrning och kontroll av att det finns en säker läkemedelshantering för att upprätthålla en god- och säker vård för äldre inom hemsjukvården och särskilt boende. Granskningen var väl genomförd och resulterade i bedömningar och rekommendationer. Hälso- och sjukvårdsnämnden gav Regiondirektören uppdrag att genomföra ett antal förbättringsförslag. Denna uppföljningsrapport beskriver det arbete som genomförts med anledning av rekommendationerna i revisionsgranskningen.

Många av de förbättringsförslag som togs fram behöver arbetas med över tid. Det är viktigt att bygga långsiktigt hållbara arbetssätt med syfte att stärka patientsäkerheten.

Rubrikraderna nedan är de förbättringsåtgärder som Regiondirektören fick i uppdrag att genomföra.

Uppdrag till primärvårdsledningen, att i samarbete med läkemedelsenheten, ta fram förbättringsåtgärder inom området äldre och läkemedel. Omtag behöver tas i implementering av gällande rutiner. Det lokala förankringsarbetet är väsentligt.

Primärvårdsledningen och Läkemedelsenheten har ännu inte påbörjat en större samverkan i detta område. Uppstart för detta samt implementering av rutiner, var planerat att ske i samband projektet Stärka Säker Läkemedelshantering. Något som blivit uppskjutet på obestämd tid på grund av omprioritering av resurser våren 2020.

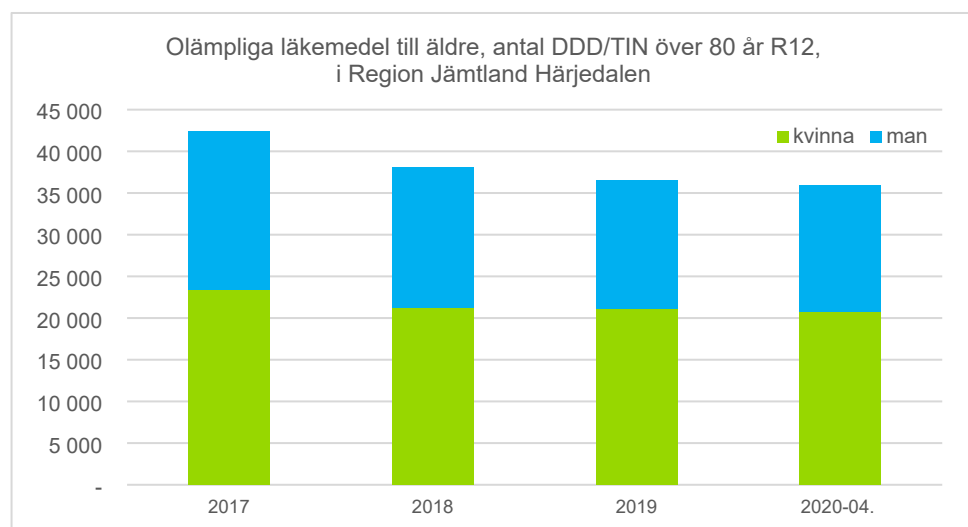
Regionala kvalitetsråd får i uppdrag att ta fram gemensamma mätetal inom området äldre och läkemedel

I Regionala kvalitetsrådet representerades kommunen av några utsedda Medicinsk ansvariga sjuksköterskor, MAS, medan Regionen representerades av patientsäkerhetssamordnande sjuksköterskor och läkemedelsansvarig sjuksköterska. Rådet arbetade på uppdrag av "fredagsgruppen" och rapporterade dit. Rådet är vilande sedan hösten 2019 av olika anledningar. Diskussion pågår om det skulle kunna vävas in i den lokala organisationen för kunskapsstyrning.

Primärvården och kommunens lokala samverkansarenor får i uppdrag att ta fram aktiviteter i syfte att nå framtagna måttal. Regionens arbete bör följas upp i tertialrapporterna.

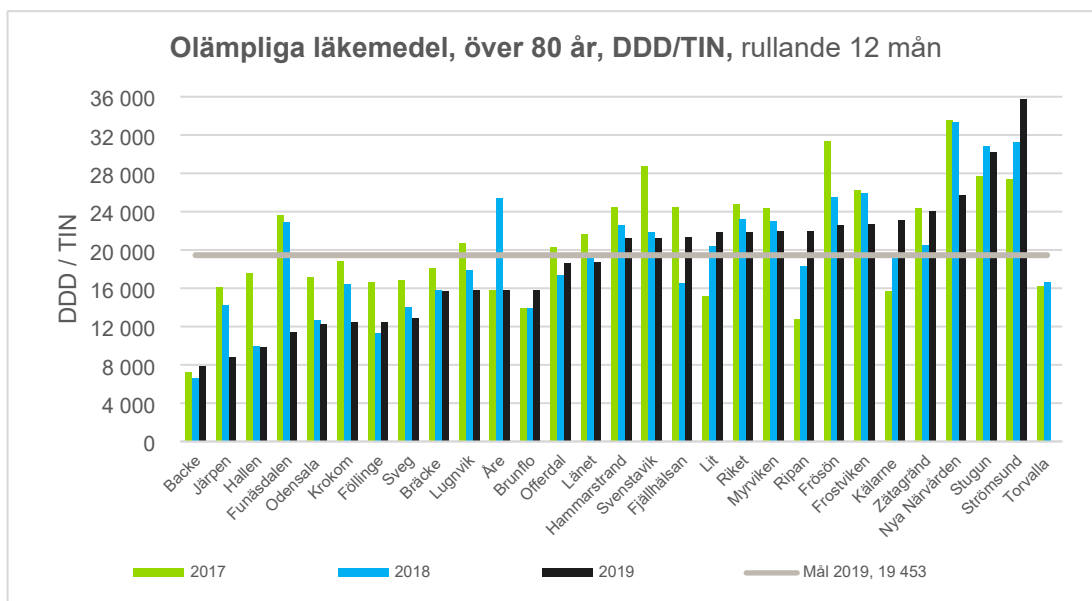
Ett gemensamt måttal med kommunerna har inte tagits fram, men Regionen har tagit beslut om att arbeta för att minska användningen av olämpliga läkemedel till äldre. Målet finns med i Hälso- och sjukvårdsnämndens verksamhetsplan 2020, och mäts genom minskning av antal definierade dygnsdoser per tusen invånare (DDD/TIN) för patienter över 80 års ålder.

På regional nivå har ordinationer av olämpliga läkemedel för äldre sjunkit från 18 787 DDD/TIN (december 2019) till 18 434 DDD/TIN (april 2020). Under maj månad kommer resultatet för respektive hälsocentral sammanställas manuellt och skickas ut.

I primärvårdens verksamhetsplan finns måttet med. De har för avsikt att centralt stöd såsom utbildning, information och resurser från Läkeemedelsenheten, styrs till de enheterna med störst behov av det. Måttet ska redovisas löpande per Hälsocentral i Diveport. Tyvärr fungerar inte uppföljningsrapporten i Diveport för närvarande. Felet är anmält, men på grund av resursbrist har inte datastöd kunnat reparera rapporten än.

I läkeemedelskommitténs kvalitetsmål ”golv&tak” har bland annat olämpliga läkemedel till äldre följts upp i drygt 10 år. Allt sedan start av uppföljningen har en förbättring varje år skett. Läkeemedelskommittén har haft återkommande utbildningsinsatser i ämnet under alla dessa år. Det skiljer sig mycket mellan hälsocentralerna i förskrivningsmönster. Under senaste året har läkeemedelskommittén diskuterat målet samt alternativa behandlingar/läkeemedelsbehandlingar som kan vara aktuella på de hälsocentraler som efterfrågat stödet.

Läkemedelsenheten får i uppdrag att ta fram utbildningsmaterial och checklistor att använda vid introduktion av nyanställda och för repetition för berörda läkare och sjuksköterskor. [...] ...förslagsvis läggs upp via SabaCloud. Utbildningar finns framtagna nationellt och har setts över för lokala justeringar. Det återstår att kvalitetssäkra de lokala förändringarna, lägga upp materialet i SabaCloud och att därefter informera berörd verksamhet.

Arbete med att ta fram checklistor vid introduktion av nyanställda och för repetition planerades att tas fram under våren 2020, men på grund av pandemin har arbetet skjutits upp.

Analysera möjligheterna att finansiera en utökning av klinisk farmaci inom primärvården.

I december fick Läkemedelsenheten beviljat att anställa ytterligare farmaceutisk resurs som, förutom att arbeta inom tillverkningen av extempore läkemedel som startades i egen regi i början april, även arbeta som stöd till hälsocentraler i läkemedelsfrågor. Efter implementering av tillverkning under våren, planerar Läkemedelsenheten att erbjuda primärvården ytterligare ca 40% stöd av klinisk apotekare på de hälsocentraler där störst behov föreligger.

Avslutningsvis

De flesta aktiviteter är påbörjade, men har blivit vilande under våren 2020. Till hösten återupptas arbetet och då med förnyade infallsvinklar utifrån lärdomar under vårens pandemiarbete. Till exempel har en arbetsgrupp tagits fram som består av MAS från alla kommuner, samt utsedda personer från Hälsoval, primärvårdsledningen och Område patientsäkerhet. Detta samverkans forum har fungerat väl och erfarenheter av detta bör tas med för framtida samverkansarenor även i arbetet med läkemedel och äldre.

Regionens, för närvarande enda, kliniska apotekare har fått i uppdrag att ha ett extra fokus för aktiviteter inom läkemedel och äldre under 2020. Det kan vara att skriva informationsmaterial eller hålla utbildning som riktar sig mot sjuksköterskor och läkare i syfte att minska förskrivningen av olämpliga läkemedel till äldre. I början av maj höll exempelvis Läkemedelskommitténs ordförande samt nämnda apotekare en utbildning för distriktsläkare om äldre och läkemedel.

Utöver redan påbörjade aktiviteter måste Regionen arbeta för att läkemedelslistorna alltid är korrekta. Det är fortfarande alldeles för stor andel av patienterna som har felaktiga läkemedelslistor i hemmet, i journalsystemet och inneliggande på vårdavdelning. I läkemedelsenhetens uppdrag med att stärka säker läkemedelshantering, ingår implementering av gällande rutiner, dialog om gällande författning inom läkemedelsområdet och vikten av korrekt läkemedelslista samt uppstart av elektronisk läkemedelslista. På grund av tidsbrist och utifrån önskemål i verksamheten hamnar fokus på implementering av elektronisk läkemedelslista och de obekväma diskussioner om gällande författningar och det extra arbete som det innebär att uppdatera patientens läkemedelslista väljs bort. Det är nödvändigt att Hälso- och sjukvårdens ledningsgrupp arbetar för att medvetandegöra alla läkare vikten av att patientens läkemedelslista stämmer samt tillser att tiden finns för att göra detta.